

ANOTACE

"Postoje a jednání občanů České republiky spojené se zabezpečením na stáří."

Prvním a základním cílem předkládané studie bylo naplnění zadavatelem formulovaného požadavku vypracovat koncepci uchopení problematiky zabezpečení na stáří, která propojí jednotlivé aspekty rovin postojů a reálného chování, které směřuje k zabezpečení na stáří. Jejím prvořadým záměrem je vytvořit konceptuální rámec pro vysvětlení vztahu mezi postoji občanů k zabezpečování na stáří a tím, co pro své zabezpečení skutečně dělají, resp. jaké strategie reálného chování k tomu využívají.

Doplňujícími cíli studie jsou: a) vytvoření přehledu odborné literatury, která se problematikou zabezpečování na stáří zabývá; b) vytvoření přehledu obsahového zaměření domácích a zahraniční výzkumů zaměřených na téma postojů a chování v oblasti zabezpečení na stáří; c) vytvoření matematického modelu, který bude pracovat s jednotlivými dimenzemi procesu zabezpečování na stáří; d) na základě konfrontace konceptního rámce a přehledu relevantní literatury a obsahového zaměření výzkumů identifikovat bílá místa a vypracovat náměty pro budoucí výzkum v dané oblasti.

Požadavkům zadavatele zodpovídá i zvolená struktura studie. Nejobsáhlejší je druhá kapitola, v níž navrhujeme a rozpracováváme koncepci, která proces zabezpečování na stáří strukturuje do čtyř částí, jejichž popis a analýza tvoří obsah jednotlivých subkapitol. První z nich se zabývá motivací k zabezpečovacímu chování a vychází z předpokladu interakce ideálu a rizik stárnutí. Předmětem druhé a třetí subkapitoly je popis a analýza individuálních a institucionálních faktorů podmiňujících individuální selekci a kombinaci partikulárních strategií zabezpečování na stáří. Čtvrtá subkapitola se věnuje podmínkám rozhodování při výběru strategií zabezpečování a nabízí jejich typologii. Smyslem celé druhé kapitoly bylo vybudovat teoretická východiska pro konceptní ukotvení matematického modelu. Nicméně při jejím psaní jsme usoudili, že mezi obecnější teorií a modelem bude potřeba udělat ještě jeden konceptní mezikrok a vytvořit obecnější model vzájemného ovlivňování postojů a jednání v oblasti finančního zabezpečování na stáří, protože se ukázalo, že právě tato oblast je jak v literatuře, tak ve výzkumech nejlépe pokryta. Třetí kapitola proto nejdříve čtenáře seznamuje s přístupy behaviorální ekonomie a pak přistupuje k operacionalizaci modelu vzájemného ovlivňování postojů a zabezpečovacího jednání. Čtvrtá kapitola podává přehled empirických výzkumů v oblasti zabezpečování na stáří a mapuje datovou oporu pro matematický model, jenž je předmětem obsahu páté kapitoly. Samotný model je vybudován pomocí metody logistické regrese a jeho závislou proměnnou je finanční zabezpečování se na stáří. Matematický model tak završuje základní logiku studie postupující od abstraktní teoretické představy ke konkrétním vztahům mezi jednotlivými empirickými indikátory procesu zabezpečování na stáří.

Poslední šestá kapitola shrnuje získané poznatky z přehledu literatury a obsahového zaměření empirických výzkumů, konfrontuje je s konceptuálním rámcem a formuluje otázky pro příští výzkum v dané oblasti.